

In blind vertrouwen:

Als je je afvraagt of pure fysieke opwinding wel een plaats heeft in het theater, moet je bij choreograaf Felix Ruckert zijn. Niet alleen worden de diehard toeschouwers in zijn laatste voorstelling Secret Service geblinddoekt, geboeid, uitgekleed, betast en met zweepjes bewerkt. Tijdens United Kingdom kan je zelfs je plaats innemen als top of bottom aan het koninklijke hof van Ruckert. Zijn deze termen je onbekend? Dan kan je altijd terecht op Ruckerts Xplore-festival in Berlijn: een driedaagse stoomcursus voor zowel beginnende als doorgewinterde SM-liefhebbers: domina's en slaaffjes, cross-dressers en fetisjist(en), fistfuckers en bondage-specialisten. Performers, practitioners en... één journaliste.

Xplore, dag 1: Tantra-massage, French Kissing, The Authentic Eros, Bondage, en Control and Seduction.

's Avonds op de Performancenacht zie ik een klein meisje. Plooibaar zoals alleen Japanse vrouwen dat zijn, tenger en breekbaar als een kind. Bondage-meester Osada Steve heeft haar met een paar precieze knopen in een strak borstharnas gebonden. Met één ruk schiet het lichaam de hoogte in. Voeten en hoofd in mekaar verlengde, in een pijnlijk opgespannen arabesque elegantie. Onvermoeibaar worstelt het gebonden lijf zich van de ene in de andere positie. In momenten van stilstand, wiegt de bondageschommel nog even na, het ingesnoerde vogeltje als een trofee opgetrokken in een strak vormenspel van touwen, de spieren al even strak aangesnoerd onder de bijna doorschijnende huid. Het is een toonbeeld van kunde en schoonheid, het moment waarop ontroering raakt aan respectvolle verwondering.

'Als ik dans is communicatie voor mij het belangrijkste. Ik beschouw dans als een specifieke taal, en die wil ik zo rijk en complex mogelijk maken. Voor mij staat hierin de relatie tussen lichaam en geest centraal, de psychologie van het lichaam dus. Daarom ben ik geïnteresseerd in technieken die je niet alleen leren hoe je moet dansen, maar die je ook leren hoe je op een emotioneel niveau met mensen kunt communiceren.

Dansers zijn sowieso meestal al getraind in andere vormen van lichaamsbewustzijn dan enkel hun danstechniek. De meesten gebruiken hun lijf ook op een tactiele manier: ze studeren massage, bouwen een zekere medische kennis op, of gebruiken recreatieve technieken zoals Pilatus of Tai Chi, waardoor ze een zekere controle over hun lichaam verwerven. Maar naast dat lichaam als instrument, of dat medische lichaam, bestaat er

natuurlijk ook het 'emotionele lichaam'. En voor mij is dat het sterkst aanwezig in seksualiteit, omdat seks en emoties erg dicht bij mekaar liggen. Seks heeft een directe aansluiting met pijn en verdriet, maar ook op heel positieve emoties. Daarin schuilt ook de kracht van het seksuele lichaam. In mijn onderzoek probeer ik technieken te ontwikkelen om dat lichaam te laten spreken. Ik ben op zoek naar een techniek die emoties losmaakt.'

Xplore dag 2: Clothspins, Overpowering, Sexual Fantasies II: Masturbation, Flagellation in Move, Dominance and Submission.

Tijdens de masturbatieles vertelt een oudere man mij hoe hij fantaseert over een freakshow waarin hij de hoofdrol speelt. Het publiek zit opgesteld rond een groot aquarium in een tent. De man is zo lang in het water opgesloten geweest dat hij niet alleen water heeft leren ademen, maar ook een flinterdun elastisch geslacht heeft ontwikkeld dat als de staart van een zeepaardje tussen zijn benen uitkronkelt. Als het publiek op het hoogtepunt van opwinding raakt bij het zien van zijn wonderlijke mutatie, wordt de sluis van het aquarium opengezet, en komt er een grote witte dolfin het aquarium binnenzwemmen. De rest van de fantasie draait als een paringsdans om de onmogelijkheid, en de erotische opwinding, van een effectieve copulatie.

'Tijdens de jaren '60 en '70, de periode waarin de vrouwenbeweging echt voet aan de grond begon te krijgen, heeft er een belangrijke transformatie plaatsgevonden in de samenleving en de kunsten. In de dans heeft deze omwenteling ons recht naar de postmoderne dans geleid. Ieder verschil werd op dat moment in vraag gesteld: tussen mannelijke en vrouwelijke performers,

het SM-theater van Felix

RUC

tussen de verschillende posities op de scène,... Alle machtsverhoudingen en hiërarchieën werden onderuit gehaald. Vandaag vinden choreografen het nog altijd moeilijk om verschillen toe te laten. Maar deze sekse- en machtsverschillen vallen moeilijk te negeren, zelfs al gaat het maar om sociaal-culturele constructies.

Ze zijn er en ze beïnvloeden de manier waarop je naar dingen kijkt. Daarom ben ik geïnteresseerd geraakt in de SM-gemeenschap, waar de seksualiteit een belangrijke rol speelt, macht centraal staat, en het instigeren van verschil onvermijdelijk is.

Volgens mij is het een volgende stap om opnieuw verschillen te aanvaarden en ze in vraag te stellen. Het is belangrijk om te leren omgaan met ongelijkheid. Zoals we moeten leren omgaan met macht en geweld in de samenleving waarin we leven. We worden allemaal blootgesteld aan macht: in ons werk, in onze relaties, in de politiek, op school. We raken constant verwickeld in machtsrelaties, afhankelijkheden, vertrouwenshiërarchieën. Het is een belangrijk onderwerp. En dat zou weerspiegeld moeten worden in de kunst.'

Xplore, dag 3: Compression and Expansion, Strapping it on, SM and Politics, Edge Play.

Wist je dat:

- ✦ In Arizona elke daad die 'flagellation or torture by or upon a person who is nude or clad in undergarments or in revealing or bizarre costume or the condition of being fettered, bound or otherwise physically restrained on the part of one so clothed.' omvat, strafbaar is onder de wetgeving rond prostitutie? Zelfs al deze 'folterpraktijken' zich in je huiskamer afspeelen?
- ✦ SM in Nederland is toegelaten, maar de brandweer in zijn regelgeving de beperking heeft ingevoerd dat elke bondage die meer dan 30 seconden vraagt om te worden ontknoopt, verboden is?
- ✦ Bondage strafbaar is onder de hoofding 'onwettige opsluiting' en seksspelletjes onder de hoofding 'seksueel geweld'?
- ✦ Fetisjisme, Cross-dressing en SM nog steeds geregistreerd staan als 'mentale ziektebeelden' in het diagnostische handboek van de WHO (World Health Organisation)?
- ☞ SM geregistreerd staat als een psychiatrische ziekte in Noorwegen?

Tot zover de Porno Chic...

'Daarom beschouw ik mijn kunst ook als politiek, al is dat moeilijk uit te leggen. In mijn werk van de laatste jaren werk ik vaak rond waarneming: hoe je beweging op een andere manier kan lezen. Secret Service is daar een goed voorbeeld van. In de eerste plaats voel je de performers in plaats van ze te zien. En dat verandert compleet je waarneming van de voorstelling. Je wordt je, als toeschouwer of als performer, veel sterker bewust van de relaties die je aangaat, van de manier waarop je functioneert. Het politieke zit hem in het feit dat ik probeer om een ander perceptiemodel aan te bieden. Daarvoor gebruik ik intieme instrumenten, zoals aanraking: ik ontwikkel dit, analyseer dit, en probeer het om te zetten in een techniek. Dat intieme probeer ik vervolgens open te breken naar een publieke situatie.

Mijn werk gaat niet over private obsessies, ik praat over dingen die iedereen aangaan. Seksualiteit is in extreme mate gecommmercialiseerd, en zelf uitgebuit, door de mode-industrie en de media. Er wordt enorm veel geld geïnvesteerd. Er zijn zoveel mensen die bezig zijn seks uit te melken, dat ik denk dat het de verantwoordelijkheid van de kunstenaar is om hier tegen te reageren.

In Secret Service gebruik ik SM-materiaal op het volledige publiek, en niet langer enkel op het podium zoals voorheen. Ik gebruik visuele, sensuele en aanrakingstechnieken als een aanval op de zintuigen. Voorheen ging ik ervan uit dat iedereen bezig is met machtsrelaties, met hiërarchieën, dus zette ik die op scène in de naïeve overtuiging dat mensen iets zouden kunnen leren door ernaar te kijken. Maar ik realiseerde me niet in welke mate het visuele geconditioneerd is door wat je vroeger al gezien hebt. En ik realiseerde me ook niet dat dit kijken volledig geconditioneerd is door het theaterinstituut, door de gedeelde blik van het publiek, die voortdurend probeert om de situatie te manipuleren. We hebben de neiging om te zien wat iedereen ziet. Als de meerderheid geweld ziet, dan wij ook. En de performers voelen dit heel sterk aan, en gaan daar dan opnieuw op reageren.

In mijn latere voorstellingen probeer ik die valkuil te omzeilen. Wat mijn voorstellingen sterk maakt is hun duidelijkheid, hun transparantie. Het gaat niet om ideologie, of om een interpretatie. Het is eerder een sleutel waarmee je een deur kan openen, en het is aan de toeschouwer om te kiezen of hij dat wel of niet wil doen. Dat is ook hoe ik kunst bekijk: als een propositie.